

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1247-11

meddelad i Stockholm den 13 december 2011

SÖKANDE
AA

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljödepartementet) beslut den 2 december 2010, M2010/2238/F/M, angående överklagande i fråga om naturreservatet Hargemarken, Askersunds kommun, se bilaga

SAKEN
Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

YRKANDE M.M.

AA ansöker om rättsprövning av regeringens beslut och anför bl.a. följande. Hans stuga är belägen tio meter från Vätterns strand. Avsikten har varit att bygga ut stugan till ett timmerhus men detta har nu förhindrats. Hans tomt och stuga är varken till skada för naturen eller ett hinder för friluftslivet. Det finns andra fastigheter inom reservatsområdet som ska få vara kvar. Huvudfrågan i Högsta förvaltningsdomstolens prövning bör vara avvägningen mellan det

Dok.Id 113270

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

allmänna intresset och hans enskilda intresse. Nyttan och behovet av ett naturreservat i området kan ifrågasättas. Den enda allmänhet som vistas i det område där stugan ligger är personer som utnyttjar befintliga anläggningar på hans tomt. Det finns i dagsläget inte någon stig utmed strandlinjen över hans mark. En vandringsled bör i stället anläggas i en naturlig sträckning längs åsen utanför hans mark. Det finns också mark både norr och söder om den aktuella reservatsbildningen som har betydligt större naturvärden än det område där hans fastighet är belägen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som

naturreservat. Av 5 § framgår att i ett beslut om att bilda naturreservat ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet får länsstyrelsen eller kommunen vidare enligt 6 § förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla intrång som t.ex. att det inom området anläggs vandringsleder.

Vid prövning av frågor om skydd av områden ska enligt 7 kap. 25 § miljöbalken hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I propositionen med förslag till miljöbalk anfördes bl.a. att inskränkningar vanligen måste föreskrivas för berörda fastighetsägare och andra markanvändare för att utpekade områden ska få nödvändigt skydd och att de allmänna intressen som ska tas till vara genom områdesskydd ibland är av sådan tyngd att den enskildes intressen måste vika (prop. 1997/98:45 del 1 s. 320).

De i målet tillämpliga bestämmelserna i miljöbalken är allmänt hållna och ger myndigheterna ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. Av utredningen i målet framgår att berörda myndigheter har funnit att det aktuella området har ett stort intresse för bl.a. friluftslivet. Det som anförts i målet i övrigt har inte visat att detta är felaktigt. Det har vidare inte kommit fram att regeringen i sitt beslut vid avvägningen mellan det allmänna intresset och AAs enskilda intressen skulle ha brutit mot någon rättsregel.

Det har i målet inte heller i övrigt kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller att det vid handläggningen har förekommit något fel som kan ha påverkat utgången i ärendet. Det framgår inte heller klart av

Mål nr
1247-11

omständigheterna i målet att beslutet på något annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

Gustaf Sandström

Karin Almgren

Eskil Nord

Annika Brickman

Kristina Ståhl

Ann-Charlotte Borlid
Föredragande justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2011-11-02